

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2005-2006

9 mei 2006

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING, WETENSCHAP EN INNOVATIE

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over schoolbezoeken aan concentratiekampen	1
Vraag om uitleg van mevrouw Sabine Poleyn tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over onderwijs aan kinderen die opgenomen zijn in psychiatrische ziekenhuizen	4
Vraag om uitleg van de heer Kurt De Loor tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de mini-ondernemingen	5
Vraag om uitleg van mevrouw Helga Stevens tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, en tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het statuut van schrijftolken	7
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over projecten in het kader van het Proeftuinendecreet	9
Vraag om uitleg van de heer Dirk De Cock tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het huisonderwijs	12

Voorzitter: mevrouw Monica Van Kerrebroeck

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over schoolbezoeken aan concentratiekampen

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Mevrouw de voorzitter, iets meer dan 60 jaar geleden is de Tweede Wereldoorlog tot een einde gekomen. Ik stel vast dat in heel wat steden en gemeenten en bij heel wat organisaties de traditie is gegroeid om rond deze tijd van het jaar een bepaalde dag tot ‘Dag van de democratie’ uit te roepen en met betrekking tot dit onderwerp een aantal manifestaties op poten te zetten. Ik ben blij met deze ontwikkeling. Ik vind dat we dit moeten stimuleren. Het feit dat ik zelf geschiedenis heb gestudeerd, speelt in dit verband misschien een rol.

Deze manifestaties bieden ons de gelegenheid eens terug te kijken op de opofferingen van de vorige generaties om onze vrijheid en onze democratie te vrijwaren en te versterken. Op die manier kunnen we iedereen, en jongeren in het bijzonder, duidelijk maken hoe die vrijheid is ontstaan, wat de waarden en de normen van onze democratie zijn en welke verantwoordelijkheden onze democratie met zich meebrengt.

Ik heb sterk de indruk dat we tegenwoordig vaak te nonchalant met de waarden van de democratie omspringen. We beseffen vaak niet meer dat het heel anders had kunnen uitdraaien. Ouders en scholen dragen op dit vlak een grote verantwoordelijkheid. Ze moeten die boodschap aan de jonge generaties overbrengen. Spijtig genoeg doen ouders dit niet altijd. Aangezien niet alle kinderen die boodschap thuis ingelepeld krijgen, spelen scholen een belangrijke rol. Alle jongeren komen immers in een school terecht. Hier kunnen ze met het ontstaan, de groei en de waarde van de democratie worden geconfronteerd. Mensen onthouden iets langer als ze het kunnen zien of zelf kunnen ervaren dan als ze het horen vertellen

of er les over krijgen. Het is een pedagogisch principe dat deze werkwijze de feiten duidelijker maakt.

Ik ben dan ook blij dat de minister-president in de loop van de paasvakantie in de pers heeft verklaard dat alle middelbare scholieren niet enkel gewoon les over de holocaust moesten krijgen. Volgens hem zouden ze allemaal een concentratiekamp, bijvoorbeeld Auschwitz, moeten bezoeken. Ik vind dat de minister-president hiermee een belangrijk signaal heeft gegeven. Hij heeft het in dit bewuste interview vooral over de doelgroep van de leerlingen van het technisch en het beroepsonderwijs gehad, maar in mijn ogen gaat het hier om een algemeen gegeven. De minister-president is van plan hierover gesprekken met de minister van Onderwijs en met de minister van Defensie te voeren.

Enkele dagen geleden heeft de premier eveneens een goed signaal gegeven. Hij heeft Auschwitz bezocht en dit uitzonderlijk zelfs in het gezelschap van zijn kinderen. Hij heeft daarmee aangegeven dat het ongehooflijk belangrijk is dat jongeren dergelijke signalen ontvangen.

Minister Dupont, binnen de federale regering bevoegd voor Gelijke Kansen, heeft het proefproject ‘Scholen voor democratie’ opgezet. Hieraan kunnen achttien Vlaamse scholen deelnemen. Dit project kan een belangrijke rol spelen in de burgerschapsvorming en in het geheel van de democratische vorming.

Veel scholen bezoeken reeds een concentratiekamp. Ik heb me evenwel laten vertellen dat de hoge verplaatsingskosten voor velen een obstakel vormen. Verschillende organisaties hebben in dit verband al voorstellen naar voren gebracht. Volgens mij hoeven scholen niet noodzakelijkerwijze naar Duitsland of naar Polen te trekken. Een bezoek aan Breendonk, aan het Joodse Museum van de Deportatie en het Verzet of zelfs aan Ieper kan hen al heel wat bijbrengen.

Mijnheer de minister, wat vindt u van de idee van de minister-president dat meer en liefst alle jongeren een bezoek aan een concentratiekamp of aan een vergelijkbare locatie zouden moeten brengen? Hebben ondertussen al gesprekken tussen de minister-

president en uzelf plaatsgevonden? Zo ja, wat is het resultaat van die gesprekken? De evaluatie van het federale project van minister Dupont zal plaatsvinden op het einde van dit schooljaar. Ik dacht dat u hier op een of andere manier bij betrokken was. Bent u vanuit uw bevoegdheid bereid om dit initiatief of een onderdeel ervan, mits positieve evaluatie, structureel te verankeren in Vlaanderen?

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Mevrouw de voorzitter, mevrouw Morel heeft daarover reeds een vraag gesteld die omgezet is naar een schriftelijke vraag. Het antwoord daarop hebben we gekregen.

Ik meen me te herinneren dat we vorig jaar een verzoekschrift hebben besproken waarin de vraag gesteld werd om een bezoek aan een concentratiekamp in het binnen- of het buitenland op te nemen in de eindtermen. Toen heeft de commissie eenparig beslist om de concrete invulling van de eindtermen over te laten aan de scholen. Ik pleit ervoor om dat standpunt te blijven aanhouden, vooral als we rekening houden met het feit dat het proefproject dat nu door minister Dupont is uitgewerkt, gefinancierd wordt door de federale overheid. Hij heeft echter al laten verstaan dat de financiering, indien het project wordt verankerd, voor een groot deel zal moeten worden gedragen door de gemeenschappen. Daar hangt een serieus prijskaartje aan vast. We horen ook dat er voor verschillende initiatieven weinig of geen geld is, en daarom pleit ik ervoor om vrij voorzichtig te zijn voor we dit echt structureel verankeren binnen het onderwijs.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Ik ben het volledig eens met de vraag van mevrouw Vanderpoorten. Ik wil benadrukken dat dit niet zou beperkt moeten worden tot TSO en BSO, maar uitgebreid worden naar alle leerlingen om zeker geen discriminatie in te voeren. Wat het prijskaartje betreft, zijn er suggesties om de verplaatsingen via de minister van Defensie te regelen. Mits genoeg spitsvondigheden kunnen daar oplossingen voor worden gevonden. De uiteindelijke beslissing behoort volgens mij tot de autonomie van de scholen om dat aan de eindtermen te laten beantwoorden.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, ik wil beginnen met een tekst voor te lezen die uit

een andere context komt, maar goed samenvat wat mijn visie is en mijn boodschap aan de beleidsverantwoordelijken en de verantwoordelijken in het onderwijs. ‘De ontwikkeling van een sociaal-historische attitude en een historisch besef worden bij onze leerlingen bijgebracht via de vakgebonden eindtermen geschiedenis en de vakoverschrijdende eindtermen, voornamelijk opvoeden tot burgerzin. Deze eindtermen impliceren eveneens het tot stand brengen van een culturele vorming in de breedste betekenis van het woord. “Kunnen en zijn” zitten immers sterk vervlochten in de onderwijsdoelstellingen van de eindtermen. De leerlingen moeten bijgevolg niet enkel en alleen een kennisbestand opbouwen, maar ook tonen dat ze er daadwerkelijk mee kunnen omgaan en zich kunnen inleven. Historisch besef aanleren betekent dus ook creatief met die historische bezinning aan het werk gaan in ervaringsgerichte contexten.’

Tot hier kort samengevat mijn visie die erg overeenkomt met wat u beiden, mevrouw Vanderpoorten en ook mevrouw de voorzitter, hebt gezegd. Extra muros moeten scholen zoveel mogelijk kansen krijgen en aangemoedigd worden om te leren uit representatieve voorbeelden met een beklivende transferwaarde. Daarom dragen bezoeken aan oorlogsmonumenten en -plaatsen bij aan het vormingsproces van de jongeren inzake democratie, vrede, civisme, verdraagzaamheid en anti-racisme. Ik begrijp daarom zeer goed de oproep van minister-president Leterme. Men hoeft niet per se enkele van de meest beroemde plaatsen te bezoeken. Ik heb een groot stuk van mijn zaterdagmiddag besteed aan het tienjarige bestaan van de Stichting Meensel-Kiezegem ‘44. Dat is een kleine gemeente waar op het einde van de oorlog een zeer bijzonder drama is gebeurd. Zeer vele mensen zijn opgepakt en nooit teruggekomen. Dat wordt herdacht door een aantal mensen, waaronder toevallig mijn onderwijzer van het derde leerjaar, die over het drama van Meensel-Kiezegem een zeer klein museum hebben gemaakt in Tielt-Winge. Daar wordt nu ook een interactief programma voor scholieren over opgebouwd. Ik geloof, en dat blijkt uit de eerste reacties, dat een dergelijke getuigenis van die razzia en het niet-terugkomen van al die mensen in zulk een herkenbare omgeving, voor scholieren enorm sterk is. Het is niet zo’n sterke ervaring als Auschwitz, maar het is toch beklivend omdat het uit het leven gegrepen is.

Alhoewel de vakgebonden en vakoverschrijdende eindtermen het ontstekingsmechanisme vormen, kan de onderwijsoverheid echter geen concrete pedagogisch-didactische acties, initiatieven of methodieken

opleggen. Zij behoren niet tot de bevoegdheid van de minister, maar wel tot de lokale onderwijsautonomie.

Als minister van Onderwijs en Vorming ondersteun of moedig ik wel ieder initiatief aan. Ik verplicht de scholen tot een maximale inspanning die – in het kader van een geïntegreerd historisch besef en historische attitude – de herdenking van historische gebeurtenissen of de actualisering ervan op een objectieve manier onder de aandacht brengen. Zo is er bijvoorbeeld het project van ‘Scholen voor de Democratie’, maar onder andere ook de steun aan de vzw Auschwitz in Gedachtenis, die tot doel heeft de geschiedenis en de herinnering aan de nazi-misdaden en -genociden voor de leerlingen uit het beroeps-, technisch en kunstonderwijs levendig te houden vanuit hun directe leef- en ervaringswereld en met studiereizen naar Auschwitz-Birkenau.

Er is de handreiking aan het instituut voor Veteranen - Nationaal Instituut voor Oorlogsinvaliden, Oud-Strijders en Oorlogsslachtoffers, dat reeds sinds 1998 pedagogische projecten voor scholen organiseert, eveneens met rondleidingen in Breendonk, bezoeken aan Auschwitz onder begeleiding van kamp-overlevenden en onderzoek naar ‘de mens achter de soldaat’. Er bestaan dus tal van projecten waarmee scholen op autonome wijze hun leerlingen vertrouwd kunnen maken met verplichte leerdoelstellingen, zoals burgerzin, tolerantie, solidariteit en om zo bij te dragen tot hun democratische vorming.

Recent heb ik de pedagogische begeleidingsdiensten van de netten ook gevraagd om aanspreekpunten aan te duiden die verantwoordelijk zijn voor de informatie, begeleiding en coördinatie van holocausteducatie in het kader van opvoeden tot burgerzin. Ik heb hen een brief gestuurd met een aanmoediging en informatie. België maakt, mee op suggestie van premier Verhofstadt, deel uit van een internationale task force met betrekking tot de holocaustherdenking. We hebben de mensen van die task force op het departement ontmoet omdat ze wilden weten of we inspanningen zouden doen in het onderwijs. Ik heb hen dat beloofd, en ik wil daarvoor tot de limiet van mijn mogelijkheden gaan. Ik kan de scholen niets opleggen, maar ik neem contact op met de begeleidingsdiensten om hen het materiaal onder de aandacht brengen. Ik ben van oordeel dat een grotere afstemming tussen de verschillende initiatieven het onderwijsveld ten goede komt. Het kan een ondersteuning zijn voor de talrijke leerkrachten die hierbij

een voortrekkersrol hebben als professionele waarde-overbrengers en cultuurparticipanten.

Wat het project ‘Scholen voor de democratie’ betreft, is er van bij de lancering gewezen op het feit dat het een proefproject betreft. Een grondige evaluatie van alle deelaspecten van het project – zowel inhoudelijk als logistiek – dringt zich dan ook op. Een universitair team van de VUB zal zowel organisatorische als pedagogische aspecten van het pilootproject evalueren. Op basis van deze gegevens zal worden nagedacht over een eventuele uitbreiding en besteding van het project. Ik verwacht echter dat we uit een pilootproject nog heel wat te leren hebben en dat er een ernstige voorbereiding nodig is om te zien of we ons doel halen of missen. Dat is ook de stelling van minister Dupont. We beschouwen deze evaluatie dus als een ernstige en noodzakelijke opdracht om de mogelijke voortgang van het project op het kwalitatief hoogste niveau mogelijk te maken.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw positief antwoord. Ik zou u willen voorstellen om ook met minister Keulen van gedachten te wisselen. Een aantal steden en gemeenten, waaronder ook de mijne, zijn bezig met het vastleggen van getuigenissen op video. Nu kunnen ‘echte’ getuigen nog het woord voeren, maar die mensen worden steeds ouder en kunnen zich ook steeds moeilijker naar scholen begeven. Daarom worden hun getuigenissen op video vastgelegd zodat die ook nog ter beschikking zijn van toekomstige generaties. Daarvoor is misschien enige pedagogische ondersteuning nodig. Het zou goed zijn dat er een aanspreekpunt komt voor de gemeenten.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik zal minister Keulen daarover aanspreken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Sabine Poleyn tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over onderwijs aan kinderen die opgenomen zijn in psychiatrische ziekenhuizen

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, er bestaat een probleem inzake het onderwijs voor kinderen die zijn opgenomen in psychiatrische ziekenhuizen, de zogenaamde K-diensten.

In Onderwijsdecreet XIV is een regeling ingevoerd waarbij jaarlijks een subsidie-enveloppe wordt toegekend aan de diensten voor het verstrekken van onderwijs. Het systeem met de gesloten enveloppe laat echter niet toe om de toenemende anciënniteit van het personeel te dekken. Daarnaast brengt ook een eventuele uitbreiding van het aantal zogenaamde K-bedden, bij een systeem met gesloten enveloppe, in de feiten een vermindering van de toelage per bed mee. Dit leidt tot een groeiend financieel probleem voor de sector.

Mijnheer de minister, bent u op de hoogte van deze problematiek? Hoe kunt u dit probleem oplossen?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, dames en heren, de kinderpsychiatrische diensten, de zogeheten K-diensten, krijgen een subsidie-enveloppe voor het verstrekken van onderwijs. Deze subsidie-enveloppe kunnen ze gebruiken voor zowel personeels- als werkingskosten. De grootte van de subsidie-enveloppe is afhankelijk van het aantal subsidieerbare plaatsen van deze K-dienst. De subsidieerbare plaatsen zijn de bedden voor dag- en nachthospitalisatie en de plaatsen voor daghospita-lisatie. De plaatsen voor nachthospitalisatie komen niet in aanmerking omdat deze kinderen in principe overdag naar een school kunnen gaan.

Momenteel is in 783.000 euro in de begroting voorzien voor deze voorzieningen. In Onderwijsdecreet XIV is ingeschreven dat het totaalbedrag in de begroting nooit minder kan zijn dan 718.000 euro. Het antwoord is cijfermatig, maar ik zal het zo duidelijk mogelijk proberen te brengen.

Ik zal even verklaren hoe het bedrag per plaats wordt berekend. Het totale bedrag in de begroting wordt door het totaal aantal plaatsen in Vlaande-

ren gedeeld. Ten gevolge van dit systeem kan het subsidiebedrag in het ene jaar wat lager dan in het voorgaande jaar liggen. Uit het overzicht van de subsidiebedragen van de voorbije jaren blijkt dat het al eens hoger heeft gelegen. De middelen worden op jaarbasis ingeschreven. Niet alle voorzieningen zijn noodzakelijkerwijze voor heel die periode erkend.

We beogen een jaarlijkse subsidie aan de K-diensten van ongeveer 3.000 euro per plaats. Het gaat hier om bedden voor dag- en nachthospitalisatie en om plaatsen voor daghospita-lisatie. Voor 2006 is het subsidiebedrag 3.046,69 euro. Dit betekent dat een dienst met 20 bedden over een budget van 60.933,80 euro kan beschikken. Met een dergelijk bedrag kan een K-dienst het nodige onderwijsaanbod organiseren.

Ik wil ook nog iets zeggen over de uitbreiding van het aantal bedden. Indien nieuwe K-diensten worden opgericht of nieuwe subsidieerbare plaatsen in bestaande K-diensten ontstaan, komen die in aanmerking voor de berekening en de toekenning van de subsidie-enveloppe in het kalenderjaar dat op het ogenblik van de erkenning volgt. De administratie moet dan wel op 1 januari van dat jaar een aanvraag met de nodige bewijsstukken hebben ontvangen.

Met de huidige systematiek betekent een bijkomende plaats een vermindering van het bedrag per plaats. Indien ik tijdig van het ontstaan van bijkomende plaatsen op de hoogte wordt gesteld, ben ik bereid te onderzoeken of we de nodige middelen kunnen zoeken om het subsidiebedrag per plaats op hetzelfde niveau te houden.

Ik beschik over een tabel met het overzicht van de subsidiëring van de K-diensten door de jaren heen. Het gaat hier om het aantal diensten, het aantal bedden, het bedrag per bed en het totaalbedrag. Uit die gegevens blijkt dat het bedrag per plaats in 2003 aanzienlijk hoger lag. In de begroting voor dat jaar was immers voor het hele jaar met twee bijkomende K-diensten rekening gehouden. Die diensten zijn evenwel pas tegen het einde van 2003 erkend.

Tot slot wil ik hier nog iets over de anciënniteit van het personeel zeggen. Het budget van de diensten wordt hen in de vorm van een enveloppe toegekend. Het kan niet de bedoeling zijn elke enveloppe apart aan de anciënniteit van de betrokken personeelsleden aan te passen. Dit zou haaks staan op de filosofie van een enveloppesubsidiëring. Ik heb niet de intentie de huidige systematiek aan te passen.

Voor de centra voor basiseducatie bestaat een beperkt correctiemechanisme. Indien de anciënniteit

van het personeel van een centrum voor basiseducatie extreem van het gemiddelde afwijkt, kan dit centrum een beroep doen op een apart fonds. Dit systeem is evenwel relatief complex. Mijns inziens moeten we dit systeem niet voor de onderwijsvoorzieningen in de K-diensten hanteren.

Mevrouw Poleyn, ik zal u de daarnet vermelde tabel laten bezorgen. U moet de cijfergegevens maar eens aandachtig bekijken.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Mijnheer de minister, ik zal die cijfers zeker aandachtig bekijken. Wat het aanbod betreft, moet de administratie tijdig op de hoogte worden gebracht om een uitbreiding of het ontstaan van nieuwe diensten voor het volgend jaar in rekening te kunnen brengen. Als ik het goed heb begrepen, bestaat hiervoor een regeling. Wat de anciënniteit betreft, is het principe van een gesloten enveloppe in tegenspraak met een gepersonaliseerde invulling. Personeelsleden die ouder worden, beschikken vaak over meer ervaring en over meer anciënniteit. De diensten kunnen die anciënniteit moeilijk niet vergoeden. Indien ze hier wel rekening mee houden, gaat dit evenwel ten koste van het totale aanbod. Mij lijkt dit een probleem.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Dit is niet het enige mogelijke probleem. Een te groot personeelsverloop kan inhouden dat de diensten voortdurend nieuwe mensen moeten aantrekken. Dit kan ook problematisch zijn.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Kurt De Loor tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de mini-ondernemingen

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

De heer Kurt De Loor: Mevrouw de voorzitter, de Vlaamse Regering ondersteunt het stimuleren van ondernemingszin bij jongeren reeds in sterke mate. De vzw Vlaamse Jonge Ondernemingen treedt in dit verband als een belangrijke partner op. Deze vzw zet projecten op voor verschillende leeftijdsgroepen.

De mini-ondernemingen vormen een project dat op leerlingen van het secundair onderwijs is gericht. Dit project is een echt succesverhaal gebleken. Het is zelfs een vaste waarde in de Vlaamse scholen geworden. In de loop van het lopende schooljaar hebben de verschillende projecten van vzw Vlajo een groei van 16 percent gekend. De mini-ondernemingen zijn met 14 percent gegroeid. Het gaat nu al om 405 mini-ondernemingen en om 5.660 betrokken leerlingen.

Indien we de cijfers per provincie en per onderwijstype uitsplitsen, vallen evenwel een aantal aandachtspunten op. Wat de mini-ondernemingen betreft, scoort de provincie Limburg opvallend laag in alle onderwijstypes. Mini-ondernemingen zijn populair in het ASO. In het TSO en in het BSO is dit project duidelijk minder in trek.

Uit een studie van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap blijkt dat de Limburgse economische groei nog steeds ontoereikend is. De werkgelegenheid groeit onvoldoende. Dit verhindert een groei van de werkloosheid. De jeugdwerkloosheid ligt in deze provincie zorgwekkend hoog. Het lijkt me dan ook essentieel de werking van vzw Vlajo in Limburg bijkomend te stimuleren.

De mini-ondernemingen scoren veel beter in het ASO dan in het TSO of in het BSO. Hier is met andere woorden ook nog werk aan de winkel. We mogen immers niet vergeten dat jongeren uit een technische of een beroepsrichting later vaak een eigen zaak beginnen.

Mijnheer de minister, acht u het noodzakelijk om het project betreffende de mini-ondernemingen in de Limburgse scholen meer aan te moedigen? Zo ja, op welke manier zou u dat willen doen? Acht u het tevens noodzakelijk om dit project meer in technische en in beroepsstudierichtingen aan te moedigen? Zo ja, op welke manier?

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Mevrouw de voorzitter, ik zou me willen aansluiten bij de vraag van de heer De Loor over het kleinere aantal mini-ondernemingen in het TSO en het BSO. Ik heb zelf in het TSO les gegeven. Ik heb zelf mini-ondernemingen gecoördineerd.

De leerlingen in het TSO moeten op het einde van het zesde jaar een geïntegreerde proef afleggen. Dat is een groot probleem. Sommige begeleiders erkennen

een mini-onderneming niet als een volwaardig alternatief voor de geïntegreerde proef. Voor de leerlingen wordt de combinatie van een mini-onderneming en een geïntegreerde proef heel zwaar. Dit lijkt me een belangrijk knelpunt. Indien een mini-onderneming als een volwaardige geïntegreerde proef zou worden erkend, zouden meer jongeren bereid zijn om in een mini-onderneming te stappen.

De boekhouding van een mini-onderneming vormt een tweede belangrijk knelpunt. Blijkbaar hebben leerlingen in het ASO die weinig of geen boekhouden hebben gevolgd, er minder moeite mee in het boekhoudingssysteem van een mini-onderneming te stappen en dit tot een goed einde te brengen dan leerlingen van het TSO die in de loop van hun opleiding geen boekhouden hebben gevolgd. De leerlingen van het TSO ervaren dit vaak als een onoverkomelijk probleem en besluiten daarom geen mini-onderneming uit te bouwen.

De minister zou eens met de vertegenwoordigers van vzw Vlajo over deze knelpunten kunnen overleggen. Op die manier zouden ze middelen kunnen vinden om de leerlingen van het TSO en het BSO te stimuleren om een mini-onderneming uit te bouwen. Zoals de heer De Loor al heeft aangehaald, vormt een mini-onderneming voor deze leerlingen een goede en praktijkgerichte aanloop naar de activiteiten die ze later eventueel zullen uitoefenen. Voor het overige moeten we de problematiek van de mini-ondernemingen blijven ondersteunen en opvolgen.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, de heer De Loor heeft hier niet zomaar een belangrijk onderwerp aangesneden. De mini-ondernemingen, een project dat jongeren de gelegenheid biedt om in de loop van een schooljaar een eigen bedrijfje te runnen en zodoende de basisvaardigheden van bedrijfsvoering te leren, is in veel secundaire scholen een succesverhaal geworden. Mijns inziens is dit succes aan de sterkte van het pedagogische concept, aan de acties van de vzw Vlaamse Jonge Ondernemingen en aan de inzet van de betrokken personeelsleden in de scholen te danken.

We mogen niet uit het oog verliezen dat de mini-ondernemingen een van de bekendste maar zeker niet de enige werkvorm is om de ondernemingszin van jongeren aan te scherpen. Acties als de ‘Grote Prijs

Ondernemende School’ van Unizo en het inmiddels afgeronde project ‘Responsible Young Starters’ van de dienst voor Beroepsopleiding trachten eveneens de ondernemingszin aan te scherpen.

Ten gevolge van de grondwettelijk gewaarborgde vrijheid van onderwijs mogen inrichtende machten zelf over de te hanteren pedagogische methodes beslissen. Het departement Onderwijs en Vorming kan geen richtlijnen over de te volgen methodes uitvaardigen. Ik kan enkel aandacht voor het brede thema van de ondernemingszin vragen.

We bezinnen ons momenteel over de manier waarop we ondernemingszin in de brede zin van het woord kunnen aanmoedigen. Het gaat hier niet enkel om het runnen van een privé-onderneming, maar ook om zin voor initiatief. We willen de leerlingen van het ASO, het BSO en het TSO voorbereiden op het feit dat ze later misschien een privébedrijf zullen moeten runnen. Binnen het departement Onderwijs en Vorming wordt momenteel over het opfrissen van de cursus bedrijfsbeheer nagedacht. In veel scholen mag die cursus volgens ons eens worden afgestoft. Dit vak bestaat al vrij lang en zou op veel plaatsen allicht op een dynamischer en meer praktijkgerichte manier kunnen worden gegeven.

Elke leerling die deze cursus volgt, zou in staat moeten zijn een ondernemingsplan op te stellen. Dat is gemakkelijker gezegd dan gedaan. De lessen moeten alleszins een stuk praktijkgerichter worden.

We hebben SYNTRA Vlaanderen gevraagd om in brede zin na te denken over wat er in de opleidingen en in het onderwijs aangaande ondernemingszin moet gebeuren. Deze vraag gaat natuurlijk een stuk verder dan de mini-ondernemingen. De mini-ondernemingen kunnen een belangrijk onderdeel van het arsenaal vormen. Hoewel het om een bijzonder goed lopend project gaat, kunnen we de scholen echter niet verplichten om deze methode over te nemen.

Over het verschil tussen ASO, TSO en BSO moet ik eens nadenken. Mijn spontane reactie komt ongeveer overeen met de opmerking die mevrouw Michiels heeft gemaakt. De leerlingen van het TSO en het BSO moeten een geïntegreerde proef afleggen. Die proef heeft in zekere zin een aantal kenmerken van een mini-onderneming. Sommige geïntegreerde proeven houden in dat een leerling iets tot stand moet brengen, gaande van een ontwerp tot de lay-out en de uiteindelijke fabricatie. Soms krijgen de leerlingen

de vraag hoeveel het resultaat eigenlijk heeft gekost. Die vragen kunnen erg ver gaan en vertonen gelijkenissen met de begeleiding van een mini-onderneming. Ik kan me inbeelden dat sommige scholen vinden dat ze een keuze tussen beide mogelijkheden moeten maken. De geïntegreerde proef kan evenwel niet voor een mini-onderneming doorgaan. Beide zaken bestaan in feite naast elkaar. Misschien moeten we in dit verband voor een betere afstemming zorgen.

Ten aanzien van de Limburgse scholen zit ik met dezelfde beperking als ten aanzien van alle andere scholen. Ik mag de Limburgse scholen niet vertellen wat ze moeten doen. Ik heb de aangehaalde cijfers bekeken. Ik wil hier nog eens over nadenken.

Ik wil hier wel nog vermelden dat in Limburg nog twee andere projecten lopen. Het eerste project is het zogenaamde 'Rugzakproject' van vzw Loopbaan in Onderwijs en Arbeidsmarkt. Dit vrij grootschalige project is gericht op de attitudes van de leerlingen van het Limburgse onderwijs. Bedrijfsleiders hebben verklaard dat de jongeren die bij hen terechtkomen, vaak niet goed weten hoe ze zich moeten gedragen. Het project wil de leerkrachten van de Limburgse scholen duidelijk maken wat eigenlijk van hun leerlingen wordt verwacht. Het is de bedoeling van het project hierover samen met de leerkrachten na te denken. Het tweede project is het zogenaamde 'Veerbootproject'. Dit project probeert leerlingen die een bouwopleiding hebben gevolgd effectief in de bouwsector te laten instromen. Beide projecten zijn in het kader van het Limburgplan opgestart. Ik aarzel om hier nog andere projecten aan toe te voegen. We moeten de bestaande projecten eerst wat laten lopen. Het Limburgs onderwijs moet zich eens bezinnen over de reden waarom de cijfers vrij mager uitvallen. We kunnen de scholen niets opleggen.

We moeten ons tevens over de verschillen tussen het ASO, TSO en BSO bezinnen. Naar aanleiding van deze vraag om uitleg zal ik hier zeker nog dieper over nadenken.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

De heer Kurt De Loor: Ik dank de minister voor zijn antwoord. Ik ben blij dat verschillende initiatieven trachten de ondernemingszin van jongeren aan te scherpen. Het verschil tussen ASO, TSO en BSO valt misschien gedeeltelijk weg te werken. Misschien moeten we een leerproject voor een jongere doelgroep in het leven roepen. Nu loopt het project vanaf de leef-

tijd van 11 of 12 jaar. Misschien moeten we al op 10 jaar beginnen. Indien we op die jonge leeftijd al een aanzet geven, kunnen we het verschil op latere leeftijd misschien tenietdoen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Helga Stevens tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, en tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het statuut van schrijftolken

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, de uitwerking van een volwaardig statuut voor de schrijftolken laat reeds lang op zich wachten. Het lijkt me niet nodig hier nogmaals een uiteenzetting over het nut en de waarde van schrijftolken of over het belang van een aantal opleidingsvereisten voor de dienstverlening aan doven en slechthorenden te geven. Deze thema's zijn in de loop van de afgelopen jaren al voldoende aan bod gekomen.

De betrokken organisaties hebben me laten weten dat er beweging in het dossier zit. Ik hoop dat er nu ook een definitieve beslissing zal komen. De overheid kan de mensen die nu reeds jarenlang wachten en voor de erkenning van de schrijftolken ijveren niet met een kluitje in het riet blijven sturen. Het gaat hier om de studenten die interesse hebben om de opleiding tot schrijftolk te volgen en om de scholen die deze opleiding willen aanbieden. Velen zijn het wachten beu. Eén school heeft de opleiding alsnog opgestart. Deze school kan haar leerlingen evenwel niet garanderen dat er een sluitende regeling voor afstuderenden zal zijn.

Mijnheer de minister, wat is de stand van zaken met betrekking tot de erkenning van de schrijftolken? Ik heb uit verschillende bronnen vernomen dat recent overleg tussen uw kabinet en het kabinet van minister Vervotte over dit dossier is gevoerd. Wat is het resultaat van dit overleg? Welk tijdspad hebt u met betrekking tot de erkenning van de schrijftolken voor ogen? Heeft die erkenning budgettaire gevolgen?

De studenten die de experimentele opleiding hebben gevolgd, hebben gedurende bijna anderhalf jaar een cursus gevolgd. Nu, bijna drie jaar later, hebben ze nog steeds niets in handen. De afgestudeerde schrijftolken hebben niet het diploma van een gebarentolk. Ze hebben wel een gespecialiseerde studierichting gevolgd. De opleiding omvat 240 uren lestijd, met inbegrip van theorie, praktijk en stage. Het volgen van een bijscholing zou hier een oplossing kunnen bieden. Werkt u aan een oplossing voor deze studenten of ziet u af van een specifieke regeling voor hen?

Ik denk dat het nu hoog de tijd is een antwoord te bieden op beide problemen omdat deze mensen recht hebben op duidelijkheid.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, Onderwijs werkt al met schrijftolken sinds 2001-2002. Schrijftolkuren werden ook al tijdens de schooljaren 1999-2000 en 2000-2001 toegekend, maar deze uren werden toen ingevuld door gebarentaaltolken en de bemiddeling gebeurde door de vzw CAB. Wij spreken niet van erkenning of niet-erkenning, dat is veeleer een formulering die gehanteerd wordt bij Welzijn.

Voor Welzijn betreft dit de inschrijving van de schrijftolken in het besluit van de Vlaamse Regering van 20 juli 1994 houdende vaststelling van de regels volgens welke het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap, afgekort VAPH, voorheen het Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap, de kosten van bijstand door doventolken ten laste neemt. Hiervoor maakt minister Vervotte een ontwerpbesluit klaar voor de Vlaamse Regering waarin, naast een verhoging van het contingent tolkuren, ook voorzien is in de erkenning door het VAPH van de schrijftolken, naast de tolken Vlaamse Gebarentaal.

Wij hanteren voor het aanwerven van de schrijftolken de volgende criteria. De schrijftolk dient minimaal in het bezit te zijn ofwel van een graad van bachelor of een ermee gelijkgeschakelde graad, volgens artikel 129 van het decreet van 4 april 2003, uitgereikt door een instelling van het hoger onderwijs. Ik verwijs voor de definitie van hoger onderwijs naar de artikelen 7 en 8 van het decreet van 4 april 2003. Ofwel dient de schrijftolk in het bezit te zijn van een diploma van hoger onderwijs van een cyclus behaald aan een door de Vlaamse Gemeenschap erkende, gefinancierde of

gesubsidieerde instelling voor onderwijs voor sociale promotie of centrum voor volwassenenonderwijs.

U vernam uit verschillende bronnen dat er recent overleg plaatsvond. Uw inlichtingendiensten werken goed. De bedoeling van het overleg was de regeling voor de schrijftolken, zoals voorzien in het ontwerpbesluit, te bespreken tussen de kabinetten Welzijn en Onderwijs. De regeling vanuit het VAPH zal op een aantal punten afwijken van de regeling van de schrijftolken in Onderwijs. Wat betreft het noodzakelijke diploma voorziet het VAPH in meer gerichte schrijftolkdiploma's dan Onderwijs, waar men een bachelordiploma, zonder verdere precisering, aanvaardt. De hoogte van de vergoeding voor de schrijftolken ligt iets hoger binnen Welzijn wegens de andere werkvoorwaarden voor de schrijftolken. In Onderwijs zijn de schrijftolken meestal leerkrachten binnen de eigen school.

Onderwijs blijft als criteria de bekwaamheidsbewijzen, vermeld in het antwoord op uw eerste vraag, behouden. Zo zijn er voldoende kandidaten voor schrijftolk op de markt om te voldoen aan de vraag.

Vermits wij niet spreken van 'erkenning' of 'niet-erkenning' is uw vraag over het tijdspad voor de erkenning niet van toepassing op Onderwijs. Ik stel voor dat u voor het overige de vraag zou stellen aan de minister van Welzijn. Ik stel ook voor dat u de vraag over de budgettaire gevolgen van de erkenning rechtstreeks aan de minister van Welzijn zou stellen.

Voor de studenten die de experimentele opleiding gevolgd hebben, is vanuit Onderwijs geen regeling mogelijk, vermits zij hun opleiding hebben gevolgd in een instelling die geen erkende, gefinancierde of gesubsidieerde instelling voor onderwijs voor sociale promotie of centrum voor volwassenenonderwijs was. In het ontwerpbesluit van minister Vervotte wordt rekening gehouden met deze specifieke groep afgestudeerde schrijftolken.

De voorzitter: Mevrouw Stevens heet het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Voor een concrete oplossing voor de schrijftolken die de experimentele opleiding volgen, moet ik dus naar minister Vervotte gaan. Maar deze mensen moeten toch ook een perspectief krijgen voor de toekomst. Tot daar aan toe.

Als ik het goed heb begrepen, is de situatie voor het domein van Onderwijs een andere dan die van Welzijn. Voor Onderwijs is het voldoende een bachelor-

diploma te hebben om te kunnen functioneren als schrijftolk. Hoe kan de kwaliteit van het tolken worden gecontroleerd? Zijn er nog bijkomende vereisten naast dat diploma?

Minister Frank Vandenbroucke: Ik heb geen concreet antwoord op de vraag hoe men de kwaliteit controleert. In het onderwijs is dat niet zo vreemd. We laten bepaalde vakken geven door mensen die een niveau van diploma hebben bereikt dat we voldoende vinden, zelfs al hebben we niet op basis van dat papier de garantie dat ze dat vak kennen. Het schoolbestuur oordeelt daarover. Mensen kunnen eventueel niet vast benoemd worden. Ik geef dat als illustratie van het feit dat men in het onderwijs op dat punt flexibel is. Het is niet zo vreemd om in de context van het onderwijs een voorwaarde vast te leggen louter op het niveau van een diploma. Ik ga ervan uit dat, als er zich problemen voordoen, die worden gesignaleerd. Ik heb geen weet dat er problemen zouden zijn, misschien hebt u daar wel weet van. Als u een concrete aanleiding hebt om te zeggen dat het niet goed loopt op het vlak van kwaliteit, moet u me dat melden. Ik kan dat dan onderzoeken een eens nadenken over de vraag hoe we dat zouden kunnen controleren.

Mevrouw Helga Stevens: Mijnheer de minister, ik dank u voor het antwoord. Ik denk dat uw departement aandacht moet schenken aan een ander punt. Ik heb van verschillende scholen vernomen dat ze onder het begrip schrijftolk iets anders verstaan. Sommigen denken dat dat iemand is die notities neemt en die doorgeeft aan de dove student. Andere scholen zien er echt een schrijftolk in, namelijk iemand die niet zal samenvatten of afkorten, maar alles neerschrijft zoals een schrijftolk moet doen. Dat is vaak een probleem van deontologie. Betekent dit ook dat de notities meegegeven mogen worden aan de dove student of niet? Er zijn duidelijke richtlijnen nodig, zeker voor Onderwijs, anders zullen er discussies ontstaan. Een dove student die gebruik maakt van gebarentaaltolken tijdens de les, kan die tolken naderhand ook niet meenemen naar huis om te herhalen. Als iemand een schrijftolk gebruikt die werkt op een laptop of op papier, is de vraag of die notities van die student zijn of het eigendom van de schrijftolk blijven. Dat zijn enkele knelpunten die me ter ore zijn gekomen. Ik zal dat nog eens op het terrein navragen en ik houd u daarvan op de hoogte.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over projecten in het kader van het Proeftuinendecreet

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, in de aanloop naar het Proeftuinendecreet stelde de heer Martens in juni 2005 al een vraag om uitleg over dit thema. In verband met uw informatieplicht ten aanzien van het Vlaams Parlement antwoordde u toen dat ten laatste bij de algemene bespreking van het ontwerp van Proeftuinendecreet een debat zou kunnen plaatsvinden over de inhoudelijke oriëntatie aan de hand van de lijst van toenmalige projecten.

Bij de behandeling van het ontwerp van Proeftuinendecreet zei u dat u aan de proeftuinen van de nieuwe generatie gevraagd had om tegen begin 2006 hun doelstellingen te expliciteren. U suggereerde om in februari 2006 in deze commissie een gedachtewisseling te hebben over de nieuwe proeftuinen.

De lijst van de projecten in kwestie werd, zoals beloofd, gevoegd bij het parlementaire verslag. Concreet zijn dat de 16 eerdere projecten in het kader van 'Accent op Talent' en de 25 nieuwe projecten na de oproep van maart 2005. De gedachtewisseling is er echter nog niet gekomen.

Bovendien deed u op 8 februari 2006 een nieuwe oproep voor proeftuinen, ditmaal in het kader van de 'brede school', in samenspraak met de ministers Anciaux en Vervotte. Projecten daarvoor konden worden ingediend tot 1 mei 2006. Voor drie opeenvolgende schooljaren wordt daarvoor telkens 250.000 euro uitgetrokken. Daarmee kunnen wellicht vijftien proeftuinen ondersteund worden.

Daarnaast keurde de Vlaamse Regering de cofinanciering goed voor nog enkele aparte projecten voor vier centrumsteden, namelijk Antwerpen, Gent, Mechelen en Genk, in het kader van het lokale onderwijsbeleid.

Ten slotte worden onder de noemer proeftuin/tijdelijk project totaal andere initiatieven gevat als vervangingen van korte afwezigheden, bedrijfsstages en mentorschap. Zonder te beweren dat we representatieve cijfers zouden hebben, krijgen we vanuit het

veld nogal wat geluiden over niet-geslaagde vervangingen van korte afwezigheden.

Samengevat: in dit hele verhaal komen verschillende belangrijke bekommernissen aan bod: de concrete inhoudelijke visie achter projecten, de informatie aan en de betrokkenheid van het Vlaams Parlement en het wie, wat en hoe van de noodzakelijke evaluatie van de projecten.

Het is van belang dat het Vlaams Parlement het dossier van de proeftuinen goed kan opvolgen. Hebben de 25 proeftuinen van de nieuwe generatie hun doelstellingen geëxpliciteerd zoals u hebt gevraagd? Indien dat is gebeurd, is er dan nog een gedachtewisseling in de commissie mogelijk? Hoe is de stand van zaken van het besluit van de Vlaamse Regering over de projecten die dit schooljaar al lopen? In het Proeftuinendecreet wordt gesteld in artikel 4, paragraaf 5, 2e lid, dat besluiten die betrekking hebben op het schooljaar 2005-2006, voor dat schooljaar als bekrachtigd worden beschouwd. Betekent dat ook dat die projecten voor de twee volgende schooljaren bekrachtigd zijn of is een nieuwe bekrachtiging nodig?

Is er een gedachtewisseling mogelijk over een nieuwe oproep van proeftuinen in het kader van de brede school die tegen 1 mei 2006 moesten zijn binnengebracht? In paragraaf 3 van het Proeftuinendecreet is heel duidelijk bepaald dat de Vlaamse Regering het Vlaams Parlement informeert over de tijdelijke projecten waarover ze een beslissing zal nemen. We hebben van in het begin duidelijk aangegeven dat we graag zo vroeg mogelijk bij het aanduiden van proeftuinen zouden worden betrokken. Het mag niet alleen gaan om bekrachtigingen: we moeten het debat mee kunnen voeren over de visie over welke projecten wel en welke niet in aanmerking komen.

Mijnheer de minister, wat is uw visie over het inrichten van proeftuinen in het licht van het nieuwe leerzorgkader, dat serieuze wijzigingen zal meebrengen in de toekomst? Het zou interessant zijn dat, vooral eer de nieuwe reglementering wordt toegepast, eerst een aantal proeftuinen in dat kader worden opgezet. Hoe is uw houding daar tegenover?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Alle geselecteerde projecten hebben zich tot doel gesteld een antwoord

te verstrekken op één of meer onderwijskundige vragen die in de projectoproep werden vermeld. In de projectvoorstellen werden deze doelstellingen geconcretiseerd. Een van de selectiecriteria was trouwens de haalbaarheid van de vooropgestelde concrete doelstellingen, rekening houdend met schaalgrootte, tijdsduur, lokaal draagvlak, financierbaarheid en legitimiteit.

U verwijst naar wat ik heb gezegd op de ontmoetingsdag met de projecten, namelijk dat we de doelstellingen verder geconcretiseerd wilden zien in een soort van collectieve oefening onder meer om vergelijkbaarheid na te streven en dus ook verschil in resultaat van verschillende methodieken om dezelfde doelstellingen na te streven. Daarvoor moesten de doelstellingen, verder gepreciseerd en op elkaar afgestemd worden. Dat is gebeurd. Ieder tijdelijk project stuurde zijn doelstellingen bij, niet enkel de 25 proeftuinprojecten die per 1 september 2005 werden gelanceerd maar eveneens de 16 vroegere 'Accent op Talent'-projecten die zelf ook werden omgezet naar tijdelijke projecten in de geest van het Proeftuinendecreet, met een zelfde looptijd, tot en met het schooljaar 2007-2008. Ik zal een overzicht daarvan aan de leden van de commissie bezorgen. Men heeft een synthese gemaakt van de doelstellingen die uit de projecten komen. Dat is het resultaat van de oefening waar u naar hebt verwezen.

De driejarige projecten in kwestie lopen inderdaad sinds 1 september 2005. We informeerden de commissarissen destijds over de uitverkoren projecten. Het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering dat deze tijdelijke projecten in het leerplichtonderwijs regelt, bevindt zich momenteel in de fase van formele onderhandelingen met de representatieve vakorganisaties en met de representatieve verenigingen van inrichtende machten van het onderwijs. Ook het advies van de Vlaamse Onderwijsraad is bijna afgerond. Dat advies komt binnen op 19 mei. Het ontwerp gaat retroactief in vanaf 15 maart 2005, rekening houdend met de destijds gelanceerde oproep.

Zonder te willen vooruit lopen op de evaluatie, worden de 41 tijdelijke projecten een voor een ten gronde besproken binnen een stuurgroep van medewerkers van het departement en het kabinet en vertegenwoordigers van de pedagogische begeleidingsdiensten. Gaandeweg wordt op zoek gegaan naar indicatoren die doelmatig projectmanagement mogelijk maken en veranderingscapaciteit of vernieuwingsbereidheid in

de hand werken. De stuurgroep ervoer dat deze werkwijze veel meer toelaat een zicht te krijgen op factoren die er werkelijk toe doen. Daarom verkoos de stuurgroep sinds zijn vergadering van 26 april 2006 tot deze vorm van close reading van ieder tijdelijk project. Op 10 mei 2006 komt een tweede reeks tijdelijke projecten aan de beurt. Ik meen dat het wenselijk is dat deze commissie eveneens kennis neemt van de vaststellingen die de coördinatoren van het departement en de pedagogische begeleidingsdiensten in de stuurgroep naar voren brengen. Daarvoor is het nochtans wenselijk dat een voldoende aantal tijdelijke projecten de revue zijn gepasseerd. Ik zal u de tussentijdse gegevens uit de thematische bespreking in de stuurgroep ter beschikking stellen.

Aangezien het decreet op de tijdelijke projecten van 9 december 2005 een zogenaamd machtigingsdecreet is, bevat het bepalingen die de betrokkenheid van het Vlaams Parlement doorheen het volledig besluitvormingsproces van de Vlaamse Regering moet waarborgen. Op die manier kan de decreetgever de ontwikkelingen op het vlak van proeftuinen beter volgen en desnoods ook voor een stuk sturen. Daarnaast moet deze betrokkenheid vermijden dat de decreetgever zich bij eventueel latere bekrachtiging voor voldongen feiten geplaatst voelt. Omgekeerd wordt de rechtszekerheid versterkt indien de decreetgever zich van meet af aan betrokken weet.

Een bekrachtiging is vereist indien de projectscholen mogen afwijken van vigerende wettelijke en decreetale bepalingen. In de tijdelijke projecten leerplichtonderwijs is dit afwijkingsmechanisme opgenomen. Bekrachtiging is bijgevolg essentieel opdat de projecten vanaf 1 september 2006 kunnen worden verdergezet. We nemen de bekrachtiging voor de twee volgende projectjaren meteen mee in de procedure met betrekking tot het besluit van de Vlaamse Regering waarover ik sprak. Het is evident dat ik erover vaak dat in deze procedure een strak tijdschema wordt aangehouden, opdat de rechtszekerheid wordt gegarandeerd.

Rekening houdend met het opzet en de inhoud van het decreet van 9 december 2005, kaderen de proeftuinen 'brede school' niet binnen deze rechtsgrond. Het gaat immers niet om projecten die gericht zijn op mogelijke wijzigingen in de wet- en regelgeving, dit in tegenstelling tot de projecten 'leerplichtonderwijs'. De projecten 'brede school' zijn daarenboven onderwijsoverschrijdend: ook andere beleidsdomeinen zijn betrokken. Uitsluitend de middelen die aan

deze projecten zullen worden toegekend, vereisen een reglementair initiatief. Hiervoor wordt de werkwijze van subsidiebesluiten gevolgd. Deze projecten zijn driejarig, beginnend vanaf het schooljaar 2006-2007. Er wordt naar gestreefd om selectie van projecten en subsidiebesluiten voor de start van het komende schooljaar rond te krijgen. Na 15 mei weten we welke projecten zullen zijn uitverkoren. Ook hier zal een verfijnde doelstellingenformulering nog even op zich laten wachten. Pas dan kunnen we u op een degelijke wijze informeren over de inhoudelijke oriëntatie.

In uw vraagstelling verwijst u ook naar het lokale onderwijsbeleid enerzijds en naar de projecten rond korte vervangingen, bedrijfsstages en mentorschap anderzijds. Met name de korte vervangingen bekommeren u. Terecht, ook ons komen signalen ter ore die niet positief zijn. Ik wil echter niet oordelen op basis van enkele geruchten. Dat alles betekent wel dat we u eerst een stand van zaken moeten geven over een aantal sterk verschillende tijdelijke projecten. Ik zal er bij het departement op aandringen dat die wordt klaargemaakt. Ik denk dat de redelijkheid gebiedt dat we de betrokkenen daar enige tijd voor geven omdat het om een complexe aangelegenheid gaat.

Ik weet dat de vraag leeft maar ik denk niet dat het aangewezen is om in het kader van leezorg proeftuinen in te richten, en ik zie hiervoor verschillende redenen. U weet dat momenteel de discussienota 'Leezorg in het onderwijs, een kader voor zorg op maat van elk kind' verder wordt uitgediscussieerd en uitgewerkt in de schoot van de Vlaamse Onderwijsraad. Ik wil deze discussies alle kans geven en niet belasten met een oproep voor proeftuinprojecten, waarbij de selectie door de overheid binnen de ingediende projecten zou kunnen worden beschouwd als een voorbode van gemaakte keuzes. Ik hoop op zeer korte termijn, mede op basis van de discussies binnen de VLOR, te komen tot een visienota die op haar beurt moet leiden tot nieuwe regelgeving met een implementatie vanaf september 2009. Gezien de toch wel grondige hervorming die we voor ogen hebben, is dit relatief snel. Deze strikte timing maakt dat het niet zinvol is om het gehele proces van proeftuinen op gang te trekken. De resultaten van de proeftuinen zullen immers pas bekend zijn als het besluitvormingsproces al lopende is. Ik ben vooral van mening dat we al heel veel weten en dat er al heel wat proeftuinen avant la lettre zijn geweest. De discussienota Leezorg is niet uit de lucht komen vallen, maar is gebouwd op de inspanningen die in de vorige legislatuur geleverd zijn rond 'Maatwerk in Samen-

spraak'. Er zijn ook de pilootprojecten 'autisme', er is het GON, het ION, de ervaring met zorg en er is de werkgroep begeleidingstraject. Daarnaast zijn er tal van lokale initiatieven rond samenwerking tussen gewoon en buitengewoon onderwijs, al dan niet in de schoot van een scholengemeenschap, en er waren in een verder verleden ook door netoverschrijdende detacheringen ondersteunende samenwerkingsverbanden.

We kunnen terugkijken op heel wat genomen initiatieven waarvan sommigen nog lopen. Er is ook heel wat debat gevoerd. Eerlijk gezegd ben ik dan ook niet geneigd om proeftuinen te organiseren.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mijnheer de minister, ik dank u voor het uitvoerige antwoord. Ik zal de schriftelijke versie van uw antwoord nog eens rustig nalezen. Ik ben verheugd te horen dat de projecten 'brede school' geen proeftuinen zijn. Het is goed dat in de commissie het onderscheid wordt gemaakt tussen een proeftuin en een project.

Ik kan me vinden in het antwoord dat u geeft op het nieuwe leezorgkader. Tot op heden zijn er inderdaad heel wat projecten lopende en is er al heel wat inzicht verworven. Het is dan ook misschien niet wenselijk om daarover proeftuinen op te starten. Het is wel belangrijk dat we het dossier blijven opvolgen.

U hebt geen duidelijk antwoord gegeven op mijn vraag of het mogelijk is om rond de proeftuinen en projecten een gedachtewisseling te houden.

Minister Frank Vandenbroucke: Het Vlaams Parlement is baas over zijn eigen werkzaamheden. Het is niet aan mij om daarover te beslissen.

We zijn nu bezig met een close reading van de individuele projecten waarbij we een zeer grondige discussie over elk individueel project voeren. De resultaten daarvan zijn nu aan het binnenkomen. Als ik van u was, zou ik daarop wachten om een gedachtewisseling te houden. Ik heb er in elk geval geen moeite mee om er een grondig debat over te voeren omdat dit een erg belangrijk onderwerp is. Ik denk echter niet dat u de resultaten nog voor het reces zult krijgen. U moet bij mijn diensten navragen wat de timing is waarbinnen de close reading wordt afgewerkt, want dat weet ik niet.

De voorzitter: We kunnen dit agenderen als de evaluatie is gebeurd want het is inderdaad belangrijk dat dit hier ter sprake komt.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Dirk De Cock tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het huisonderwijs

De voorzitter: De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, huisonderwijs is in ons land een van de mogelijkheden om aan de leerplicht te voldoen. Steeds meer ouders en leerlingen maken van deze mogelijkheid gebruik. Cijfers tonen aan dat het huisonderwijs de laatste jaren enorm sterk is gestegen. Aangezien er pas een meldingsplicht is vanaf 2003, is het niet helemaal opportuun cijfers van voor 2003 te vergelijken met cijfers van na dat jaar. Toch zien we op deze korte tijdspanne ook al een vrij sterke evolutie: voor het basisonderwijs waren er in 2003-2004 122 kinderen die huisonderwijs volgden, in 2004-2005 was dit aantal al toegenomen tot 202 kinderen. Voor het secundair onderwijs waren er in 2003-2004 255 jongeren die huisonderwijs volgden, in 2004-2005 toch al 311. Ook al gaat het uiteindelijk nog om een kleine groep leerlingen, men zou toch wel kunnen zeggen dat het huisonderwijs in de lift zit. De bekendmaking van huisonderwijs via de media zal hierin uiteraard een rol spelen, maar als enige verklaring voor deze sterke stijging lijkt me dit onvoldoende.

De redenen om voor huisonderwijs te kiezen, blijken zeer divers van aard. Een eerste groep ouders kiest ervoor vanuit een positieve motivatie. Ze hebben een eigen visie op onderwijs en opvoeding en willen hun kinderen een bredere ontwikkeling meegeven dan op school gebeurt. Een andere groep echter kiest vanuit een negatieve motivatie voor huisonderwijs: vanuit negatieve ervaringen met het onderwijs op school, leerlingen die schoolmoe zijn enzovoort. Huisonderwijs lijkt voor hen de minst slechte manier om aan de leerplicht te voldoen. Het is belangrijk dat die laatste groep niet zomaar afvloeit naar huisonderwijs. Hier is het geboden om de dieperliggende oorzaken aan

te pakken. Dit is uiteraard ook in het belang van het welbevinden van alle leerlingen.

Uit cijfers die u mij ter beschikking stelde als antwoord op een schriftelijke vraag, bleek dat heel wat leerlingen bij hun overstap van huisonderwijs naar het reguliere onderwijs een achterstand hebben. Ook bleek dat relatief weinig leerlingen in het huisonderwijs hun diploma secundair onderwijs behalen op hetzelfde ogenblik als hun leeftijdsgenoten in het reguliere onderwijs. De vraag is natuurlijk in hoeverre het hierbij gaat om leerlingen die al met een achterstand in het huisonderwijs stapten en die niet recupereerden, dan wel in hoeverre het huisonderwijs er zelf verantwoordelijk voor is. Dit is een belangrijk nuanceverschil dat we moeten kunnen maken. In het antwoord op mijn schriftelijke vraag stelde u ook dat leerlingen gescreend worden bij nieuwe inschrijvingen in huisonderwijs. De gegevens uit de screening kunnen ons helpen een juister beeld te krijgen van het leerlingenpubliek.

In uw spijbelnota schenkt u terecht aandacht aan dit fenomeen. U stelt dat u hierop strenger wilt toezien. De maatregelen die worden voorgesteld, zullen enkel maar in het voordeel van het kind zijn. Dit is een belangrijke stap voor de toekomst.

Mijnheer de minister, hebt u enig idee van de oorzaken van de sterke stijging van het huisonderwijs, behalve dan dat er meer aandacht aan wordt geschonken in de media? Is er een screening van de leerlingen die aangeven huisonderwijs te willen volgen? Wordt er ook gesproken met de ouders over hun motivatie, de consequenties en eventuele alternatieven? Hoe worden leerlingen die huisonderwijs volgen concreet opgevolgd en/of gecontroleerd? Hebt u er zicht op in hoeverre de keuze voor huisonderwijs een positieve keuze dan wel een negatieve keuze van ouders en leerlingen is? Hebt u zicht op de problematiek van leerachterstand bij deze leerlingen? In hoeverre speelt het huisonderwijs hier positief op in door de achterstand weg te werken, dan wel een eerder negatieve rol doordat er verdere leerachterstand optreedt?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, dames en heren, het klopt dat er de laatste jaren in de media meer aandacht wordt besteed aan huisonderwijs. Dit is mogelijk een gevolg van het feit dat

het huisonderwijs sinds 2003 ook concreet via een besluit van de Vlaamse Regering wordt geregeld. Voorheen hadden ouders ook het recht op huisonderwijs, maar aangezien er geen uitvoeringsmodaliteiten waren, verliep het enigszins in een schemerzone en was er daardoor mogelijkerwijze weinig aandacht voor vanuit de media.

De stijging van het aantal meldingen huisonderwijs kan een gevolg zijn van een reële stijging van het aantal kinderen dat huisonderwijs volgt, maar ook van het feit dat meer ouders die huisonderwijs geven, ondertussen op de hoogte zijn van het feit dat er een meldingsplicht is. Door de striktere opvolging van de leerplicht komen deze gevallen nu meer aan het licht dan vroeger. Ook zijn er lokale verenigingen opgestart door ouders die huisonderwijs geven, die een zekere steun en structuur bieden aan ouders die ermee beginnen. Mogelijk voelen de ouders zich hierdoor gesteund in hun keuze en zullen ze sneller tot huisonderwijs overgaan. Als het huisonderwijs goed loopt, zorgt dit verder voor een mond-aan-mondreclame waardoor nog meer ouders voor huisonderwijs kiezen.

De keuze voor huisonderwijs is een recht van elke ouder zonder dat deze keuze op voorhand moet worden gerechtvaardigd. Ouders moeten het huisonderwijs wel melden en engageren zich via deze melding tot een aantal zaken, zoals het aanvaarden van controle door de onderwijsinspectie. Het departement Onderwijs geeft de beschikbare informatie door aan de onderwijsinspectie.

Voor de leerlingen van het secundair onderwijs wordt nagekeken of er een zending van problematische afwezigheden is, of ze uitgesloten werden, of ze ingeschreven zijn voor de examencommissie en BIS, en of ze een leerachterstand hebben. Ook wordt bijkomende informatie over leerplannen en lesgevers gevraagd aan de ouders. Er wordt tevens gepeild naar de motivatie om huisonderwijs te geven. Indien ouders vragen hebben over de haalbaarheid van huisonderwijs voor hun kind of over de alternatieven, is het CLB het best geplaatst om hen hierbij te helpen. Tijdens de controle van het huisonderwijs informeert de onderwijsinspectie naar de motivering van de ouders voor het geven van dergelijk onderwijs. Dat gebeurt vrij informeel, omdat de onderwijsinspectie wettelijk gezien geen opdracht heeft om te peilen naar de motivatie voor het huisonderwijs. De inspectie is enkel bevoegd om de kwaliteit van het

huisonderwijs te beoordelen, niet de motivatie van de ouders.

Uit de 86 controles die tijdens het schooljaar 2004-2005 plaatsvonden voor het basisonderwijs kon de onderwijsinspectie volgende motiveringen noteren. In 22 van de gevallen hadden de leerlingen een laag welbevinden op school. In 17 gevallen willen de ouders een breder aanbod geven dan op school. In 14 gevallen wordt dit gezien als een meerwaarde binnen de opvoeding. In negen gevallen gaat het om leerlingen met een handicap of medische problemen. In zes gevallen was er een succeservaring bij broers of zussen. In zes gevallen ging het om een probleem bij taalverwerving. In vijf gevallen ging het om een religieuze overtuiging. In drie gevallen hadden de ouders werkzaamheden in het buitenland. In twee gevallen ging het om het wegwerken van de leerachterstand en in twee gevallen ging het om hoogbegaafde leerlingen.

De inspectie kan met de ouders een informeel gesprek aangaan over mogelijke alternatieven maar moet hierbij de nodige voorzichtigheid aan de dag leggen. Omwille van het recht van ouders op huisonderwijs kan de inspectie geen stelling voor of tegen innemen. Ouders die een melding doen van huisonderwijs, krijgen van het departement Onderwijs wel een uitgebreide brief met informatie over onder andere de mogelijkheden voor het behalen van het getuigschrift basisonderwijs via de examencommissie, verwijzing naar de eindtermen enzovoort.

Dan ga ik dieper in op de cijfers met betrekking tot de motiveringen in het secundair onderwijs. In 95 gevallen gaat het om schoolmoeheid. In 90 gevallen gaat het om negatieve ervaringen met de school. 76 keer ging het om de keuze voor een eigen school of opvoedingssysteem. In 53 gevallen ging het om een combinatie met een sport- of muziekcarrière. In 53 gevallen was er nood aan aangepaste verzorging en/of begeleiding. In 30 gevallen ging het om hoogbegaafdheid. In 20 gevallen ging het om een kort verblijf in België of een geregeld verblijf in het buitenland. In 17 gevallen hadden de leerlingen een grote leerachterstand. In 12 gevallen ging het om trekkende bevolking. In 12 gevallen was er een ideologische reden en in 20 gevallen was er een andere reden of was de reden niet gekend.

De onderwijsinspectie is verantwoordelijk voor de controle op het huisonderwijs. Ze gaat na of het huisonderwijs beantwoordt aan de doelstellingen

die decretaal zijn vastgelegd. Indien bij twee opeenvolgende controles blijkt dat het huisonderwijs niet voldoet, dan moeten de ouders hun kind in een door de Vlaamse Gemeenschap erkende, gesubsidieerde of gefinancierde school inschrijven. In het actieplan Spijbelen heb ik aangegeven dat een en ander beter zal worden opgevolgd.

Uit de redenen die worden opgegeven, blijkt dat het zowel om positieve als negatieve motiveringen gaat. Voor het basisonderwijs is het moeilijk een uitspraak te doen over de leerachterstand. Leerachterstand veronderstelt dat men het niveau van het kind vergelijkt met een bepaalde norm. In het basisonderwijs zijn er enkel de eindtermen aan het einde van het lager onderwijs. Dat zijn de minimumnormen voor alle kinderen aan het einde van het lager onderwijs in de door de Vlaamse overheid erkende, gefinancierde of gesubsidieerde scholen, maar ze zijn wegens het principe van de vrijheid van onderwijs niet bindend voor privé-scholen of voor individueel huisonderwijs. Bij de motivering geven twee ouders het wegwerken van leerachterstand uitdrukkelijk op als motief voor het huisonderwijs. In het secundair onderwijs heeft ongeveer de helft van de leerlingen die met huisonderwijs gestart zijn en waarvan de leerachterstand te achterhalen was, een leerachterstand opgelopen in hun schoolloopbaan. Slechts bij enkelingen wordt vastgesteld dat met huisonderwijs een leervoor sprong kan worden bereikt.

De voorzitter: De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock: Mijnheer de minister, ik dank u voor het heel uitgebreide antwoord. Ik vind het heel positief dat u de motiveringen zo goed kunt opsplitsen. Ik onthoud dat u dit nog beter zult opvolgen. Het is iets dat we op de voet zullen moeten blijven volgen. In onze maatschappij worden de ouders steeds mondiger en dat is ook goed. In bepaalde gevallen kiezen ze heel positief voor huisonderwijs. We moeten het niet promoten, maar wel blijven opvolgen. Het Vlaams Parlement moet daar de nodige alertheid voor opbrengen.

De voorzitter: De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen: Mevrouw de voorzitter, ik begrijp dat kinderen die huisonderwijs volgen niet onderworpen zijn aan de eindtermen en ontwikkelingsdoelen. We hebben geen schoolplicht, maar wel een leerplicht. De eindtermen en de ontwikkelings-

doelen moeten volgens mij worden bereikt. Het is wel de pedagogische vrijheid hoe dat gebeurt.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik wil de relevante teksten daarover uit de decreten laten toetsen omdat dit op het eerst gezicht inderdaad wat paradoxaal is.

De heer Robert Voorhamme: Er is ook onderwijs in bepaalde scholen dat niet aan de eindtermen voldoet.

De voorzitter: Ik stel voor dat we ingaan op het voorstel van de minister om dit decretaal te laten onderzoeken.

Het incident is gesloten.
